

«MOTTAKERNAVN»
«KONTAKT»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»
«UTLANDSADRESSE»

Deres ref.: «REF»

Vår ref.: 2007/117 - 1
MAB MATR 521.5

Saksbeh.: Marie Trovåg

Dato: 26.01.2007

■ Konkurranseloven § 9 første ledd bokstav e - påpekning av konkurransebegrensende forhold

Konkurransetilsynet skal i henhold til konkurranseloven¹ § 9 første ledd bokstav e føre tilsyn med konkurransen i de forskjellige markeder, herunder påpeke konkurransebegrensende virkninger av offentlige tiltak, samt eventuelt fremme forslag med sikte på å styrke konkurransen og lette adgangen for nye konkurrenter.

I forbindelse med at Konkurransetilsynet har sett nærmere på konkurransemessige forhold i drosjemarkedet, har tilsynet funnet det hensiktsmessig å komme med en påpekning av noen konkurransemessige konsekvenser av forhold fylkeskommunen er ansvarlig for.

Noen rettslige utgangspunkter

Drosjenæringen er i vesentlig grad regulert. Reguleringen innebærer blant annet et fragmentert ansvar mellom ulike offentlige myndigheter.

Fylkeskommunen er, som løyvemyndighet, gitt vid kompetanse til å bestemme hvordan drosjenæringen skal organiseres i det enkelte løyvedistrikt. Reglene om dette er i all hovedsak nedfelt i yrkestransportloven² og yrkestransportforskriften³. Fylkeskommunen er ved dette regelverket blant annet gitt kompetanse til å ”bestemme om det skal være en eller flere drosjesentraler i et distrikt.”, jf. yrkestransportforskriften § 46. I tillegg skal fylkeskommunen bestemme om løyvehaverne skal være tilsluttet godkjent drosjesentral, eller hvilket sted løyvehaveren skal ha stasjon. Det følger av bestemmelsens fjerde ledd at regler om drosjesentralens organisasjon og virksomhet skal fastsettes i vedtekter som godkjennes av løyvemyndigheten. I siste ledd er det nedfelt at ”Løyvemyndigheten kan fastsette nærmere regler for drosjevirkomheten i løyvedistriktet. Slike regler kan i detalj foreskrive hvordan virksomheten skal utøves, herunder løyvehaver og drosjeførers plikter overfor publikum, drosjesentral mv.”

Konkurranseloven inneholder regler som har til hensikt å fremme konkurransen for derigjennom å bidra til effektiv bruk av samfunnets ressurser. Dette vil også være til fordel for forbrukerne. Konkurranseloven § 10 forbyr samarbeid mellom foretak som har til formål eller virkning å begrense konkurransen. Forbudet i § 10 omfatter blant annet konkurransebegrensende avtaler

¹ Lov 5. mars 2004 nr. 12 Konkurransen mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger.

² Lov 21. juni 2002 nr. 45 Lov om yrkestransport med motorvogn og fartøy.

³ Forskrift 26. mars 2003 nr. 401 om yrkestransport innenlands med motorvogn og fartøy.

mellom to eller flere foretak. For at et samarbeid skal være forbudt etter konkurranseloven § 10 må konkurransen begrenses merkbart. Kravet til merkbar påvirkning fremkommer ikke direkte av lovteksten, men følger av praksis om den tilsvarende bestemmelsen i EØS-avtalen artikkel 53 og EF-traktaten artikkel 81.

Forbudet i konkurranseloven § 10 gjelder både konkurransebegrensninger mellom foretak på samme omsetningstrinn (horisontalt samarbeid) og konkurransebegrensninger mellom foretak på forskjellige omsetningstrinn (vertikalt samarbeid). Horisontalt samarbeid anses normalt som mer konkurranseskadelig enn vertikalt samarbeid, ettersom det gjelder samarbeid mellom faktiske eller potensielle konkurrenter. Dette gjelder for eksempel samarbeid om fastsettelse av priser og oppdeling av markeder.

På nærmere bestemte vilkår vil et konkurransebegrensende samarbeid likevel kunne være tillatt, jf. konkurranseloven § 10 tredje ledd. Dette forutsetter imidlertid at samarbeidet leder til samfunnsøkonomiske gevinster som kommer forbrukerne til gode, samtidig som konkurransen på det aktuelle markedsområdet ikke begrenses vesentlig. I tillegg må konkurransebegrensningen være absolutt nødvendig.

Ved forskrift om dispensasjon fra konkurranseloven (1993) § 3-1 og § 3-2 for drosjesentraler⁴ er det i § 2 første ledd gitt dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 og § 3-2, slik at drosjesentraler blant annet kan inngi felles pristilbud og anbud på vegne av løyvehaverne som er tilsluttet sentralen. Forskriften gjelder fortsatt etter konkurranseloven av 2004, jf. denne lovs § 33. Dispensasjonen i forskriftens § 2 gjelder ikke for pris- og anbudssamarbeid mellom drosjesentraler, eller mellom løyvehavere som er tilsluttet hver sin sentral.

Konkurransetilsynets vurdering

Fylkeskommunen har som løyvemyndighet anledning til å stimulere til sunn konkurranse. Konkurransetilsynet ber om at den enkelte fylkeskommune påser at konkurransen i løyvedistriktet styrkes.

Det vil ha positive konkurransemessige virkninger dersom fylkeskommunen legger til rette for at det kan etableres flere konkurransedyktige drosjesentraler i hvert løyvedistrikt. Dette kan eksempelvis skje ved at det settes begrensninger på hvor stor andel av det totale antall løyver som kan være tilknyttet den enkelte sentral. Videre anmodes fylkeskommunen om å foreta en selvstendig vurdering av hvor mange løyver som skal innvilges den enkelte sentral. Vurderingen bør komme i tillegg til sentralens egen vurdering.

Innenfor rammen av det totale antall løyver som tildeles i løyvedistriktet, og formålet med opprettholdelse av konkurransedyktige sentraler, anser Konkurransetilsynet det hensiktsmessig at den enkelte løyvehaver selv kan vurdere hvilken sentral vedkommende ønsker å være tilknyttet, herunder at den enkelte løyvehaver kan søke fylkeskommunen om å få ta med seg et eksisterende løyve og bytte til en annen sentral. En slik ordning vil stimulere til konkurranse mellom sentralene med hensyn til å tiltrekke seg løyvehavere.

Som beskrevet ovenfor, gir forskrift om dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 og § 3-2 for drosjesentraler dispensasjon fra konkurranseloven slik at en drosjesentral kan inngi felles pristilbud og anbud på vegne av de løyvehavere som er tilknyttet den aktuelle sentralen, jf. forskriftens § 2 første ledd. Dispensasjonen gjelder ikke for pris- og anbudssamarbeid mellom drosjesentraler og mellom løyvehavere som er tilsluttet hver sin sentral, jf. forskriftens § 1 annet ledd. Etter konkurranseloven av 1993 var det imidlertid slik at dersom flere drosjesentraler ønsket å inngå samarbeid om felles prissetting og anbudsinngivelse, kunne man søke Konkurransetilsynet om særskilt dispensasjon fra forbudene i konkurranseloven.

---

⁴ Forskrift av 18. oktober 2002 nr. 1165 (Forskrift om dispensasjon fra konkurranseloven § 3-1 og § 3-2 for drosjesentraler).

Konkurranseloven av 2004 er basert på et forbudsprinsipp. Det innebærer at det ikke lenger er adgang til å gi slike individuelle dispensasjoner. Foretakene er selv ansvarlig for å innrette sin virksomhet i samsvar med det som følger av konkurranselovens regler.

Konkurransetilsynet ga 14. desember 2004 en tolkningsuttalelse vedrørende forståelsen av forskriften knyttet til såkalte fylkestaxiselskaper/fylkesdekkende sentraler. I denne uttalelsen legger tilsynet til grunn at slike fylkesdekkende sentraler ikke er omfattet av dispensasjonen i forskriftens § 2. Begrunnelsen er at dersom slike selskaper anses omfattet av dispensasjonsforskriften, vil det medføre at samtlige aktører i et vidt geografisk område får adgang til å samarbeide. Dette er uheldig for konkurransesituasjonen.

Det understrekes i denne sammenheng at den enkelte fylkeskommune som løyvemyndighet ikke har rettslig adgang til å godkjenne samarbeidsavtaler mellom drosjesentraler som kan være i strid med konkurranseloven § 10. Konkurranseloven er som nevnt basert på et forbudsprinsipp og det er således partene selv som må vurdere om samarbeidet medfører et brudd på lovens § 10. Det er Konkurransetilsynets oppgave å føre tilsyn med konkurransen i markedet, herunder ved å kontrollere at lovens forbud og påbud overholdes, jf. konkurranseloven § 9 første ledd bokstav a.

Oppsummering

Konkurransetilsynet ber om at fylkeskommunene påser at konkurransen i drosjenæringen styrkes, herunder at fylkeskommunene ved løyvetildeling søker å fremme konkurransen mellom drosjesentralene i det enkelte løyvedistrikt.

Konkurranseloven er basert på et forbudsprinsipp. Dette innebærer at det er markedsaktørene selv som må påse at lovens forbud overholdes. Det følger av dette at fylkeskommunene ikke har kompetanse til å godkjenne et eventuelt konkurransebegrensende samarbeid.

Med hjemmel i konkurranseloven § 9 første ledd bokstav e gis fylkeskommunene en frist til 2. mars 2007 for å redegjøre for hvordan man vil legge til rette for at de konkurransemessige forhold i drosjenæringen på best mulig måte ivaretas.

Med hilsen

Frode Karlsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Håkon A. Cosma
seksjonssjef

Mottakere:

Oslo Kommune	Oslo Rådhus	0037	Oslo
Akershus fylkeskommune	Schweigaards gate 4	0185	Oslo
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Seilmakergate 2	7735	Steinkjer
Oppland fylkeskommune	Serviceboks	2626	Lillehammer
Sogn og Fjordane fylkeskommune	Askedalen 2	6868	Gaupne

Sør-Trøndelag fylkeskommune	Erling Skakkes gate 25 Fylkeshuset	7004	Trondheim
Telemark fylkeskommune	Fylkeshuset	3706	Skien
Vest-Agder fylkeskommune	Serviceboks 517	4605	Kristiansand S
Vestfold fylkeskommune	Svend Foynsgate 9	3126	Tønsberg
Østfold fylkeskommune	Postboks 220	1702	Sarpsborg
Aust-Agder fylkeskommune	Ragnvald Blakstads v 1 Serviceboks 606	4838	Arendal
Buskerud fylkeskommune	Fylkeshuset	3020	Drammen
Finnmark fylkeskommune	Henry Karlsens pl 1	9800	Vadsø
Hedmark fylkeskommune	Fylkeshuset	2325	Hamar
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	Bergen
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	Molde
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	Bodø
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	Stavanger
Troms fylkeskommune	Fylkeshuset Strandvn 13	9296	Tromsø

Kopi: Norges Taxiforbund